

Kontaktuppgifter:

E-post: malin.skog@visvenskafiskare.se

Telefon: 0731 - 508 708

Datum:

2026-03-02

Mottagare:

Landsbygds- och infrastrukturdepartementet

Dnr.:

LI2025/02064

Remissyttrande om vissa redovisade regeringsuppdrag om säl och skarv

Vi Svenska Fiskare är den samlade organisationen för det svenska yrkesfisket, från insjöar och kuster till öppet hav. Tillsammans representerar vi cirka 400 medlemsfartyg, vilket motsvarar omkring 95 procent av den totalt landade volymen av fisk från Sverige. Våra medlemsorganisationer är Swedish Pelagic Federation PO, Sveriges Fiskares PO och Svenska Insjöfiskarens Centralförbund och vi företräder tillsammans det pelagiska, demersala och insjöbaserade fisket i Sverige. Vi tackar för möjligheten att få lämna synpunkter i detta samråd.

Ärendet

Remissen omfattas av tre delar:

Regeringen har gett Naturvårdsverket, SLU och FORMAS i uppdrag att bättra integrera förvaltning av predatorerna säl och skarv i havsmiljöarbetet. Naturvårdsverket har inkommit med en delredovisning av sitt uppdraget kopplat till att, i syfte att påskynda återhämtningen av känsliga fiskbestånd, lämna förslag på åtgärder och metoder som på ett resurseffektivt sätt snabbt och effektivt kan begränsa säl- och skarvpopulationerna.

Länsstyrelserna har fått i uppdrag av regeringen att analysera pågående åtgärder för att förebygga skada orsakad av säl och skarv samt att vid behov föreslå ytterligare åtgärder som förebygger skada och som ger stöd åt en mer ekosystembaserad förvaltning med fokus på återhämtning av förekomsten av rovfisk i kust- och inlandsvattenekosystem. Uppdraget har redovisats.

Regeringen har även uppdragit till Länsstyrelserna i Gävleborgs, Södermanlands, Skåne och Västra Götalands län att utföra en översyn av sälskyddsområden som inte längre är nödvändiga för att upprätthålla gynnsam bevarandestatus för säl. Syftet med översynen var att tillgängliggöra lämpliga klippor och skär för jakt på säl för att skydda sårbara fiskbestånd. De fyra länsstyrelserna har redovisat sina bedömningar till regeringen

Våra synpunkter

Naturvårdsverkets delredovisning ”Att bättre integrera förvaltning av predatorerna säl och skarv i havsmiljöarbetet”

Naturvårdsverket lämnar i skrivelsen ett antal förslag på åtgärder och metoder för att begränsa säl- respektive skarvpopulationerna som vi kommenterar nedan.

1. Framtagande av ett system för regionaliserad förvaltning av de tre sälarterna.

Naturvårdsverket ser både behov av och möjlighet att regionalisera sälförvaltningen på motsvarande sätt som skett för förvaltningen av stora rovdjur och därmed säkerställa att beslut omhändertar regionala och lokala perspektiv.

Vi Svenska Fiskare stödjer förslaget och tycker att det är positivt att förvaltningen av sälarterna blir mer lik den för övriga stora rovdjur.

Vi vill i sammanhanget dock framföra kritik mot Naturvårdsverket i det att de nyligen beslutade kvantiteterna säl som får fällas i jakt 2026 är alldeles för låga för att ha någon positiv betydelse. Oaktat om vi har en regionaliserad eller nationell förvaltning är det viktigt att det sker en stor decimering av antalet sälar, något som är en absolut nödvändighet för att påskynda återhämtningen av känsliga fiskbestånd.

2. Naturvårdsverket ska kunna överlämna till länsstyrelsen att besluta om skyddsjakt efter de tre sälarterna. Krav på att Havs- och vattenmyndigheten ska höras i varje enskilt ärende ersätts med ett generellt krav på samverkan i frågor om sälförvaltning.

Naturvårdsverket har idag möjlighet att delegera beslut om skydds- eller licensjakt på björn, varg, järv, lo och kungsörn till länsstyrelserna enligt 24 a § jaktförordningen.

Vi svenska fiskare anser att det är bra om motsvarande möjlighet finns även för sälarterna i linje med punkten ovan om mer regionaliserad förvaltning. Å andra sidan, mot bakgrund av de alltför stora sälförekomsterna, vore det lämpligare att möjliggöra för en generell skyddsjakt i så mening att myndighetsbeslut ej ska krävas för skyddsjakt.

3. Öka och säkerställa tillgång på jaktmarker genom att, om jakt på allmänt vatten införs, ge Lantmäteriet i uppdrag att tillsammans med Naturvårdsverket ta fram geografisk information som beskriver var säljakt är tillåten i enlighet med svensk lagstiftning.

Naturvårdsverket konstaterar att det är svårt för den enskilde jägaren att identifiera var gränserna för allmänt vatten och ekonomisk zon går samt att det är svårt att avgöra om någon ö eller skär hör till en fastighet eller ej. Vi Svenska Fiskare anser att förslaget är bra och att denna typ av vägledning kan underlätta för de som vill bedriva säljakt.

4. Att regeringen förtydligar hur ansvariga myndigheter ska förhålla sig till sälrekommendationen som tagits fram inom ramen för HELCOM-

Naturvårdsverket bedömer att HELCOM:s sälrekommendation är svår att förena med en målsättning att begränsa sälpopulationerna. Detta blir en ännu större utmaning om målsättningen är att minska populationerna. Naturvårdsverket konstaterar att om förtydligandet innebär att avsteg från sälrekommendationen kan medges, underlättar det både begränsning av sälpopulationerna och möjligheterna att uppnå målet om en ekosystembaserad havsförvaltning som omfattar samtliga hållbarhetsdimensioner. Om förtydligandet däremot innebär att inga avsteg från HELCOMs sälrekommendation tillåts, gör Naturvårdsverket bedömningen att de tre sälpopulationerna även fortsatt kommer att öka mot nivåer nära sin ekologiska bärkraft.

Vi Svenska Fiskare anser att HELCOMs fullständigt orealistiska målsättningar måste förhandlas om så snart som möjligt mot bakgrund av den nu rådande situationen vad gäller sälförekomster och effekterna därav – målsättningarna är helt enkelt ej längre relevanta. Vi anser i nuläget att det är av yttersta vikt att förvaltande myndigheter kan göra avsteg från HELCOMs helt orealistiska målsättningar för sälpopulationernas storlek och tillväxt. En förvaltning som innebär att dessa rovdjursarter ska tillväxa ohämmat till en populationsstorlek där de börjar dö av svält och sjukdom (dvs. "ekosystemets bärkraft" eller "*carrying capacity*") anser vi vara en oförsvarlig icke-förvaltning. Inte för någon annan viltart som vi känner till är detta målsättningen, utan för exempelvis klövvilt och landlevande rovdjur finns det mål för populationsstorleken som är avvägda mellan ekologiska hänsyn och hänsyn till de ekonomiska skador och problem som arterna orsakar. Vi efterfrågar en liknande syn på och en betydligt mer balanserad förvaltning av sälarterna i våra hav.

Vad gäller skarv konstaterat Naturvårdsverket att det utifrån rådande lagstiftning endast är tillåtet med skyddsjakt på storskarv. För att kunna begränsa skarvpopulationen ger Naturvårdsverket i sin delrapport förslag kopplade till ankomstjakt samt oljering av ägg.

Naturvårdsverket återkommer senare i rapporten till arbetet med att få storskaven införd i fågeldirektivets bilaga 2 för att kunna införa en jakt på storskarv som medger att populationen kan minskas rejält. Vi Svenska Fiskare anser att detta är av yttersta vikt för att kunna nå en trovärdig och långsiktigt hållbar framtida skarvförvaltning.

5. Stimulera ankomstjakt: Alternativ 1 innebär att Naturvårdsverket får i uppdrag att utveckla en vägledning för skyddsjakt på storskarv till stöd för länsstyrelserna. Alternativ 2 handlar om att regeringen utökar möjligheten till skyddsjakt på enskilda initiativ.

Vi Svenska Fiskare anser att båda alternativen är bra och att det inte finns någon anledning att inte gå vidare med båda två.

6. Att regeringen ger Naturvårdsverket i uppdrag att ta fram vägledning för oljering av skarvägg i samråd med de länsstyrelser som fattat sådana beslut.

Naturvårdsverket konstaterar att genom att oljera ägg ges en god möjlighet att begränsa en stor del av storskarvens reproduktion med en relativt liten arbetsinsats. Trots detta används oljering i begränsad omfattning idag.

Vi Svenska Fiskare anser att detta är ett bra förslag och att oljering av skarvägg är en bra funktionell lösning.

7. Att regeringen ger Naturvårdsverket i uppdrag att upphandla nationell leverantör för riktad skyddsjakt och oljering av skarvägg. Kräver en basfinansiering på minst 2,5 miljoner kronor per år under åtminstone fem år.

Förslaget möjliggör att kompetens kan upparbetas och spridas över hela landet. Kompetensen ska dessutom kunna avropas av enskilda länsstyrelser

Vi Svenska Fiskare anser att även detta är ett bra förslag, men frågan är hur stor skillnad denna tjänst kan göra mot tiotusentals skarvar? En relevant fråga i sammanhanget är om inte denna kompetens redan finns såväl nationellt som internationellt - det viktiga torde vara att möjliggöra för en ökad användning av metoden.

8. Naturvårdsverket föreslår även att regeringen ökar tilldelning av medel inom Viltskadeanslaget i syfte att stimulera förebyggande åtgärder i form av skydds jakt i enlighet med Havs- och vattenmyndighetens åtgärdsprogram för havsmiljön i Nordsjön och Östersjön.

Vi Svenska Fiskare stödjer förslaget.

Vidare lämnar Naturvårdsverket i delredovisningen ett antal författningsförslag i linje med ovan redovisade förslag.

Vi Svenska Fiskare stödjer även dessa författningsförslag.

Naturvårdsverket skriver i rapporten att man i arbetet med regeringsuppdraget haft möten med och inhämtat synpunkter från jägare som utövar skarv- och säljakt, Göteborgs universitet, Naturhistoriska riksmuseet, intresseorganisationerna Sportfiskarna, Svenska jägareförbundet och Jägarnas riksförbund samt med länsstyrelserna. Vi Svenska Fiskare anser att det är märkligt och tråkigt att man valt att i detta sammanhang inte också inhämtat synpunkter från fiskets organisationer. Naturvårdsverket anger också att man har efterfrågat samverkan med Havs- och vattenmyndigheten i detta regeringsuppdrag men att Havs- och vattenmyndigheten har avböjt sådan samverkan. Detta anser Vi Svenska Fiskare är synnerligen anmärkningsvärt och en allvarlig brist från Havs- och vattenmyndigheten.

I rapporten redogörs också för tidigare införda åtgärder och Naturvårdsverkets bedömningar av dessa:

Säljakt i fredningsområden för fisk

Vi Svenska Fiskare delar Naturvårdsverkets bedömning att möjligheten att bedriva skydds jakt på knubbsäl och vikare i fredningsområden för fisk bidrar till lokal begräsning av dessa sälarter till stöd för känsliga fiskbestånd och att denna därför behöver kunna fortgå. Möjligheten bör även inkludera gråsäl om så inte redan är fallet.

Revidera sälhandelsförbud

Vi Svenska Fiskare anser att det är av yttersta vikt att så som Naturvårdsverket skriver Sverige fortsatt verkar för att sälarterna ska kunna brukas som resurs i likhet med annat vilt, och att ett slopat handelsförbud kan öka incitamentet till säljakt.

HELCOMS sälrekommendation

Vi svenska fiskare anser liksom Naturvårdsverket att det är synnerligen viktigt att arbetet med att utveckla möjligheter att förvalta sälarterna inom HELCOM, bland annat genom jakt, fortsätter inom ramen för Havs- och vattenmyndighetens ansvarsområde. Vi Svenska Fiskare menar att HELCOMs rekommendationer bör tas bort eller revideras i grunden för att möjliggöra för en mer adaptiv förvaltning av sälpopulationerna som ligger mer i linje med förvaltningen av landlevande vilt.

Jakt på allmänt vatten och i SEZ

Naturvårdsverket bedömer att det finns goda möjligheter för regeringen att stimulera jakt på säl genom att tillgängliggöra nya jaktmarker för intresserade jägare i enlighet med jaktlagstiftningsutredningens förslag. Vi Svenska Fiskare stödjer detta förslag.

Tillstånd för jakt inom skyddade områden (sälskyddsområden)

Länsstyrelsen kan bevilja tillstånd/dispens för jakt på säl inom områden som omfattas av skydd av säl. Vi Svenska Fiskare anser att länen i högre grad borde nyttja denna möjlighet, då det enligt Naturvårdsverket idag endast görs i lite utsträckning och skiljer sig mycket mellan länen.

Revidering av fågeldirektivet

I syfte att underlätta jakt på storskarv och minska administrativa kostnader har regeringen framfört till EU:s Jordbruks- och fiskeråd att storskarven bör föras in i fågeldirektivets bilaga 2 för att kunna införa en beståndsreglerande jakt på storskarv. Vi Svenska Fiskare anser att detta är en fortsatt synnerligen viktig åtgärd för att på sikt nå en mer adaptiv och hållbar skarvförvaltning.

Naturvårdsverkets erfarenhet av ett delat ansvar mellan myndigheter avseende säl mellan dem själva och Havs- och vattenmyndigheten är att det medför ett ökad administrativt arbete för båda parter och att möjligheterna att använda jakt som ett effektivt förvaltningsverktyg samtidigt försvåras, främst genom långa handläggningstider. Naturvårdsverket anser att Havs- och vattenmyndighetens långa svarstider i många fall inte gjort det möjligt att hantera skyddsjaktsansökningar så skyndsamt som krävs. Vi Svenska Fiskare delar denna kritik och anser (liksom Länsstyrelserna i sitt regeringsuppdrag) att hela ansvaret för sälförvaltning och jakt bör flyttas över till Naturvårdsverket eller ännu hellre till en ny myndighet för jakt och viltförvaltning.

Länsstyrelsernas redovisning av uppdrag att "Analysera pågående åtgärder för att förebygga skada orsakad av säl och skarv"

Länsstyrelserna lägger i sin redovisning av regeringsuppdraget fram en lång rad förslag. Vi Svenska Fiskare stödjer Länsstyrelsernas förslag som vi tycker är bra och viktiga förslag för att nå en mer resurseffektiv och adaptiv förvaltning av säl och skarv. Vi vill särskilt lyfta några förslag som vi ser som särskilt viktiga:

- Att samordna sälförvaltningen under en myndighet (Naturvårdsverket) istället för det delade ansvar som finns idag mellan Naturvårdsverket och Havs- och vattenmyndigheten.
- Att licens- och skyddsjaktsbeslut ska återställas till 2021/22 års nivåer samt att det regionala uppdelningen av gråsälkvoten tas bort.
- Att det införs skyddsjakt på eget initiativ i sötvattensområden där sälar orsakar skada på både fiskbestånd och fiske.
- Att skyddsjakt efter skarv på enskilda initiativ bör utökas och utformas för att skydda skyddsvärda fiskbestånd

- Att samtliga viltförvaltningsdelegationer ska ha representation från fiskeintresset.
- Att utöka vilka som kan söka stöd inom EHFVF för destruktions av sälar samt inom viltskademedel för förebyggande åtgärder mot skador orsakade av vilt till bland annat yrkesfiskets organisationer.

Vi Svenska Fiskare vill också lyfta vikten av att underlätta administrationen kring rapportering av främst fällda sälar.

Länsstyrelserna i Västra Götaland, Skåne, Södermanland och Gävleborg redovisning av "Översyn av sälskyddsområden som inte längre är nödvändiga för att upprätthålla gynnsam bevarandestatus för säl"

Vår uppfattning utifrån dessa redovisningar är att föreslagna ändringar tyvärr endast i begränsad utsträckning kommer öka möjligheterna för jakt på säl.

Om ni har några frågor kopplat till vårt yttrande kontakta oss gärna!

Vänliga hälsningar,

Johannes Claesson,

Mathias Ivarsson

Anna Vesper Gunnarsson

Vi Svenska Fiskare